

**ПОДХОД ЗА ПРЕЦЕНКА НА ОБЕЗЦЕНЯВАНЕТО НА ФИНАНСОВИТЕ
АКТИВИ**

Росица Тричкова

Дипломиран експерт-счетоводител,
Регистриран одитор
rosi.trichkova@ides.bg

Нигохос Канарян

д-р по икономика, НБУ
Департамент Икономика
nkanaryan@nbu.bg

Ключови думи:	Резюме
МСС 39 Финансови активи Обезценка на финансови активи Финансови инструменти	Статията разглежда обезценката на финансовите активи в светлината на МСС 39. Стандартът препоръчва финансов актив или група от финансови активи да бъдат обезценени при наличие на обективни доказателства за това. Тази препоръка поставя счетоводители и одитори в ситуация да допуснат грешка в преценката си поради субективност. Характеристиките и динамиката на финансовите пазари изискват финансовите инструменти да се наблюдават непрекъснато. Ние предлагаме набор от показатели за обективна преценка за обезценяване на финансови активи на разположение за продажба. Първият показател е спад в цената на финансов актив поне 20% в продължение на най-малко два месеца. Вторият показател е водещият икономически показател Purchasing Managers' Indices. Неговата цел е да потвърди сигнала за обезценка, дадена от пазарния показател. Предложеният подход позволява необходимостта от обезценка на финансовите активи на разположение за продажба да бъде разглеждана всеки месец.

Изминаха седем години от разразяването на глобалната финансова криза през август 2007 г., а през 2008 г. преминала в глобална икономическа криза. За този период финансовите пазари бяха стресирани няколко пъти: (1) Гръцката дългова криза, започнала в края на 2009 г. и началото на 2010 г.; (2) Арабската пролет от края на 2010 и началото на 2011 г.; (3) Черният вторник от май 2010 г. (известен като flash crash); (4) Понижаването на кредитния рейтинг на САЩ през август 2011 г.; (5) Китайският черен понеделник от 24 август 2015 г. Тази наситеност на пазарни корекции ни мотивира да обърнем внимание на обезценяването на финансовите активи. Този въпрос е представян на вниманието на научната и одиторска общност не веднъж. Коточева (2009) разглежда

методологичните проблеми при отчитането на обезценка на финансови активи и предлага за решение в условията на глобална финансова криза¹, но изследването не е пълно, защото са отчетени само изискванията на МСС 39, без да се отчита практиката и динамиката на финансовите пазари.

В курсовете за подготовка на дипломирани експерт-счетоводители Брезоева (2015) обръща сериозно внимание на МСС 32 и 39², вкл. въпроса за обезценката на финансови активи, като подчертава неговата особеност и важност. В материалите за курса са включени част от нейните изследвания³.

Предвид честотата на възникване и сериозните ефекти на изброените събития ние си поставихме за цел да предложим подход, който да бъде използван в отговор на препоръката, дадена в параграф 58 на МСС 39 *Финансови инструменти: Признаване и оценяване*. Цитираният параграф препоръчва предприятието да *прецени* наличието на обективни доказателства за обезценката на финансов актив или на група финансови активи. В следващите параграфи на МСС 39 са дадени указания за правилна преценка.

Според нас те са общи и поставят счетоводителите на нефинансови предприятия, в чиито баланс са заведени финансови активи, в неудобна ситуация да направят преценка за обезценка предвид динамиката на финансовите пазари, от които те са доста далече. Това разкрива нуждата от предоставяне на предприятията система от показатели, които да бъдат наблюдавани и използвани като сигнал за обезценка на финансовите активи. В тази връзка разглеждаме и предлагаме общовалидни и доказани в практиката показатели.

Предложените индикатори ще бъдат полезни за одиторите и членовете на техните екипи при одит на банки, застрахователни и пенсионни дружества, инвестиционни посредници и колективни инвестиционни схеми, също така и за кандидатите за дипломи за експерт-счетоводители.

Статията е структурирана, както следва: част 1 прави критичен преглед на параграфи 58-62 на МСС 39, касаещи обезценката на финансовите активи. В част 2 представяме пазарните и икономически индикатори, необходими за правилната преценка на нуждата от обезценяване на финансовите активи. В част 3 разглеждаме няколко казуса от нашата практика, за да илюстрираме предложения от нас подход. Последната част е заключението.

1. Обезценка на финансови активи

Изходна позиция на нашите разсъждения е параграф 58 на МСС 39. Според него предприятието трябва да *преценява* наличието на обективни доказателства за обезценката на финансов актив или на група от финансови активи на всеки отчетен период. В случай че съществуват подобни доказателства, то

¹ Коточева, Т. Методологични проблеми при отчитането на обезценка на финансови активи и предложения за решаването им в условията на глобалната финансова криза, Български законник, бр. 9, септември 2009 г.

² Брезоева, Б. Курс за подготовка на дипломирани експерт-счетоводители: Счетоводство. Финансови инструменти. ИДЕС, 27-28 април 2015 г.

³ Брезоева, Б. Финансови инструменти, сп. Данъчна практика, бр. 7, 2002 г.; Брезоева, Б. Преценка на финансови инструменти в края на годината, 04.12.2012, <http://ekspertis.bg/document/view/qanda/137274/0/>

предприятието трябва да приложи съответните параграфи 63, 66 или 67, за да определи сумата на загубата от обезценка. Трябва да уточним, че параграф 63 се прилага, когато предприятието притежава финансови активи, отчитани по амортизирана стойност. Параграф 66 се използва, когато предприятието има финансови активи, отчитани по цена на придобиване, а параграф 67 – при придобити финансови активи на разположение за продажба.

В МСС 39 по-голямо внимание е насочено към кредитите, вземанията и инвестициите, държани до падеж. Стандартът е оскъден в насоките и конкретиката при обезценяване на финансовите активи на разположение за продажба. Поради това ние насочваме практико-приложния си изследователски интерес към използването на параграф 67 – определяне на сумата на загубата от обезценка на финансови активи на разположение за продажба.

Естествено възниква нуждата от определяне на онези критерии, които ще позволят на предприятието да извърши правилна преценка на обстоятелствата за обезценка на финансовите активи. Обективните доказателства за обезценката на финансов актив или на група от финансови активи са описани в параграф 59. Те включват данни, които касаят следните събития на загуба⁴:

- а) значително финансово затруднение на емитента или на длъжника;
- б) нарушаване на договор като неизпълнение на условия или просрочие в плащането на лихвата или на главницата;
- в) когато заемодателят по икономически или правни причини, свързани с финансовото затруднение на длъжника, прави отстъпка на длъжника, каквато заемодателят не би обсъждал при други обстоятелства;
- г) става вероятно, че длъжникът ще бъде обявен в несъстоятелност или ще подлежи на друго финансово оздравяване;
- д) изчезване на активен пазар за този финансов актив заради финансови затруднения; или
- е) налични данни, показващи измерим спад в очакваните бъдещи парични потоци от група финансови активи след първоначалното признаване на тези активи, въпреки че спадът не може още да бъде свързан с отделни финансови активи в групата, включително:
 - i) неблагоприятни промени в платежния статут на длъжници в групата (например нараснал брой на забавени плащания или нараснал брой на длъжници по заеми с кредитни карти, които са достигнали своя кредитен лимит и плащат минимална месечна сума); или
 - ii) национални или местни икономически условия, които са в зависимост от неизпълнение на условия по активите в групата (например увеличение в нивото на безработицата в географския район на длъжниците, спад в цените на имотите, подлежащи на ипотekiране в съответните райони, спад в цените на нефта за заеми на нефтопроизводители или неблагоприятни промени в условията на

⁴ Параграф 59, МСС 39.

икономическия сектор, които оказват влияние върху длъжниците в групата).

Критериите от параграф 59 са свързани предимно с кредити и вземания, както и инвестиции, държани до падеж, които се оценяват по амортизирана стойност с използването на метода на ефективния лихвен процент. Тази особеност на МСС 39 подчертава още веднъж необходимостта от предлагането на критерии и правила за тяхното използване по отношение на обезценяването на притежаваните от предприятието финансови активи на разположение за продажба.

При инструментите с фиксирана доходност понижаването на кредитния рейтинг на емитента не би могло да се приеме за доказателство за обезценка. Обезценка би могла да се предприеме само ако тази информация се разглежда заедно с друга налична. В допълнение на горепосочените събития параграф 61 предвижда *„наличието на информация за значителни промени с неблагоприятен ефект, настъпили в технологичната, пазарната, икономическата или правната среда, в която функционира емитентът, и показват, че цената на придобиване на инвестицията в капиталовия инструмент не може да се възстанови“*. Значителен или продължителен спад в справедливата стойност на инвестиция в инструмент на собствения капитал под нейната цена на придобиване също се приема като обективно доказателство за обезценка.

Третият ни аргумент в полза на изясняването на обезценяването на финансови активи на разположение на продажба е условността на определението *„значителен или продължителен спад“* в последното изречение на параграф 61 и липсата на точно цифрово изражение на това определение. На отправено запитване по отношение на термина *„значителен или продължителен“* Комитетът за тълкуване на Международни счетоводни стандарти за финансово отчитане прави някои уточнения, но без да посочва конкретни данни, които да квантифицират *„значителен или продължителен спад“*⁵. Набляга се на „или“ вместо „и“, т.е. стандартът не бива да бъде тълкуван като налагане на изискването за значителен и продължителен спад на справедливата стойност на финансовия актив.

От направения преглед се откроява острата необходимост от предоставяне на счетоводителите на предприятията на набор от данни, който би им помогнал правилно да преценят необходимостта от обезценка. Кой конкретно да бъдат тези данни е въпрос, който не намира отговор в разгледания МСС. Именно поради тази нужда ние предлагаме набор от индикатори, който би могъл да се използва за преценка за обезценяване на финансови активи. Според нас те биха могли да се групират, както следва:

1. **Икономически индикатори**, които характеризират икономическата среда, в която оперира емитентът на финансовите активи;
2. **Отраслови или секторни индикатори**, които описват състоянието на икономическия сектор, в който оперира даденият емитент. Тук може да се включат индикатори, качествени или количествени, които да

⁵ <http://www.iasplus.com/en/meeting-notes/ifrs-ic/not-added/2009/ias-39-meaning-of-201csignificant-or-prolonged201d>

отразяват технологичното развитие в сектора и правната (регулаторната) среда.

3. **Пазарни индикатори**, които отразяват както сентимента на финансовите пазари, като цяло, така и конкретно на даден емитент;
4. **Несистематични индикатори**, които са специфични за конкретния емитент и биха могли да бъдат не само финансови показатели, но и такива, свързани с мениджмънта, технологичното развитие и други, които сигнализират за „спад в очакваните бъдещи парични потоци“.

В предложения набор от индикатори водещо място заемат пазарните, следвани от икономическите, отрасловите и несистематичните. Тази последователност би трябвало да се приеме като препоръчителна, тъй като за един или друг финансов актив в даден момент несистематичните индикатори може да се окажат определящи, за разлика от пазарните, икономическите или секторните. Например това би било валидно за инструменти с фиксирана доходност, чийто емитент изпитва финансови затруднения да обслужва задълженията си по емитирания дълг. С други думи, са изпълнени хипотезите на параграф 59, по-специално букви „д“ и „е“.

2. Пазарни и икономически индикатори за преценка

Както изяснихме по-горе в нашето предложение за набор от индикатори за преценка за предприемане на обезценка на финансови активи, водещи са пазарните, следвани от икономическите. Допуснахме и изключение от това правило, особено когато се касае за дългови инструменти. Когато предлагаме индикатори, които да включим в набора, който да подпомогне счетоводителя на предприятието да прецени необходимостта за обезценка, ние се придържаме към индикатори, които са обективни, всеобхватни, семпли и свободно достъпни.

Следвайки горепосочените критерии, на които трябва да отговаря даден индикатор, за пазарен такъв, предлагаме **изменението в цената на финансовия актив**. Изборът на този показател е естествен, но трябва да се уточни размерът и продължителността на спад на цената. Изходно начало е жаргонът от практиката на финансовите пазари „навлизане в мечи пазар“⁶. Определението за мечи пазар, дадено от Investopedia, е „състояние на пазара, при което цените на ценните книжа падат, а песимизмът сред пазарните участници обуславя устойчивостта на негативните настроения“⁷. Песимизмът, за който става дума, е подхранван от продажбите на инвеститорите, които от своя страна очакват спад в цените на финансовите инструменти. За навлизане в мечи пазар се приема спад в цените в размер по-голям от 20% в основните пазарни индекси в продължение на поне два месеца.

⁶ It's Back to 2008 for Europe Stocks as DAX Enters Bear Market, <http://www.bloomberg.com/news/articles/2015-08-24/european-stock-index-futures-signal-equity-tumble-will-deepen>

⁷ <http://www.investopedia.com/terms/b/bearmarket.asp>

Lunde и Timermann (2002) за целите на своето изследване⁸ използват определението на Sperandeo (1990). Неговото определение за мечи пазар не се различава значимо от това в Investopedia⁹ – „дългосрочно низходящо движение на цените, характеризиращо се с поредица от по-ниски междинни дъна, прекъснато от серия от по-високи междинни върхове.“ Що се отнася до размера на ценовия спад, то той е 20%.

Следователно за пазарен сигнал за обезценка на финансови активи предлагаме **спад в цената на финансовия актив в размер от поне 20% в продължение на поне два месеца**. Трябва да отбележим, че много често дълбоките пазарни корекции се приемат за мечи пазар. Пазарната корекция е краткосрочна низходяща ценова тенденция с по-малка продължителност в сравнение с мечия пазар. Обикновено размерът на ценова корекция може да бъде 10-15%. Съществуват периоди, през които в рамките на месец се регистрира спад от 20-25%. Това се наблюдава на развиващите се финансови пазари. След корекция цените на финансовите инструменти регистрират нови по-високи равнища.

Много често вниманието се насочва към пазарния индекс, така както е посочено в горецитираната статия от агенция Bloomberg, касаеща германския индекс DAX. Това не трябва да подвежда счетоводителя на предприятието, тъй като той следи финансови активи, които могат да имат различна корелация с даден пазарен индекс. Така например може да притежава финансови инструменти на емитенти от сектора на телекомуникациите или utility сектора, които се приемат за дефанзивни. Следователно е препоръчително да се следи пазарният индекс, но вниманието трябва да бъде фокусирано върху цените на отделните финансови активи. Възможно е поради проявление на специфични фирмени фактори при възходящ пазар цената на даден финансов актив да навлезе в мечи пазар.

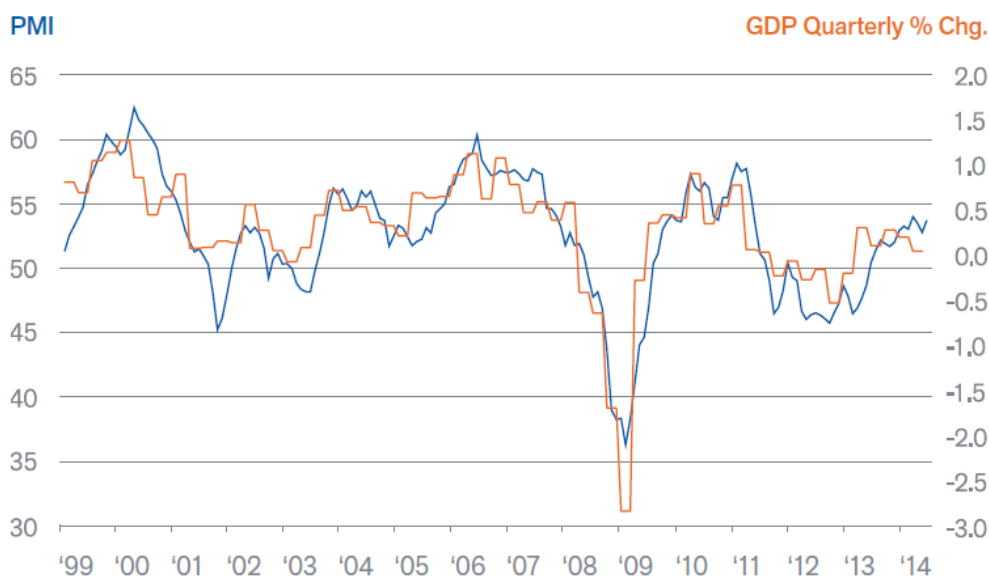
Финансовите пазари имат една специфика, наречена натрупване на волатилност „volatility clustering“. Това е ситуация, при която периоди на висока волатилност са последвани от периоди на ниска волатилност. При мечи пазари волатилността е висока. Тя скача рязко поради някакъв шок на пазара, след което ефектът от този шок бавно отмира, като волатилността намалява. В периоди на висока волатилност може да се регистрира значителен спад в цените на финансовите инструменти, след което следва ценово възстановяване, последвано от нов спад и т.н. Може да се окаже, че в рамките на два месеца се реализира спад от 15%, като първо е регистрирано рязко падане на цените на финансовите инструменти от 25%, а след това е отбелязан растеж. Така сумарно имаме 15% спад, което е по-малко от 20% в рамките на два месеца и това да не сигнал за обезценка, но да съществуват други, непазарни предпоставки и индикации за навлизане в мечи пазар.

Това ни кара да включим икономически индикатор, който да показва цялостната икономическа активност. Съществуват два вида индикатори – изоставащи (lagging) и водещи (leading). Първите измерват със закъснение

⁸ Lunde, A. and A. Timmermann, Duration Dependence in Stock Prices: An Analysis of Bull and Bear Markets, Journal of Business & Economic Statistics Vol. 22, No. 3 (Jul., 2004), pp. 253-273

⁹ Sperandeo, V. (1990), Principles of professional speculation, John Wiley

икономическата активност – *изменение на БВП, индустриално производство*. Тяхното публикуване е близо тримесечие след съответния отчетен период. Пазарните участници имат нужда от показатели, които да ги ориентират в икономическата активност и очакванията на мениджърите на водещите за дадена икономика предприятия. В отговор на тези нужди е предложен водещият икономически индикатор **Purchasing Managers' Index**¹⁰.

Фигура 1. Markit Eurozone Composite PMI Output Index и БВП в Еврозоната¹¹

Той предоставя точна и навременна информация за текущата и бъдещата бизнес среда. Основава се на ежемесечно проучване на подбрани компании от секторите услуги, индустрия, строителство и недвижими имоти. Целта му е да даде предварителна представа за това, което се случва в реалния сектор на икономиката, като проследява измененията в производството, новите поръчки, заетостта и цените. Критичното ниво на индикатора е 50. Стойности над 50 означават очаквания за растеж, а под 50 – спад. HSBC Bank прилага своята методология в 16 развиващи се икономики, като се изследва секторът на производството и услугите. Институтът IFO в Германия публикува подобен индикатор, както и американският The Institute for Supply Management. Индексът се оповестява всеки месец за сектора на производството и на услугите. По този начин икономическите агенти добиват всеобхватна и точна представа за икономическата активност, както е показано на фигура 1.

Икономическият индикатор PMI е много добро допълнение към представения по-горе пазарен индикатор. Той показва очакванията на мениджърите за икономическата активност за хоризонт от шест месеца. Поради

¹⁰ <http://www.investor.bg/pyrvi-stypki-vyv-forex/428/a/kakvo-predstavliavat-indeksite-pmi-140793/>

¹¹ Markit PMI. http://www.markiteconomics.com/Survey/PDF.mvc/EN_PMIRecruitment, стр. 5

това ние предлагаме счетоводителите да използват следното правило за обезценка: **PMI индексът да се задържи под нивото от 50 в два последователни месеца.** По този начин този семпъл набор ще даде точна, разбираема и всеобхватна представа на счетоводителя на предприятието за нуждата от обезценка на финансовите активи.

Основната причина да предложим съчетание от индикатори, принадлежащи на различни групи, е спецификата на финансовите пазари на прекомерна положителна или отрицателна реакция. Тази характеристика ще става все по-изразителна поради влиянието на алгоритмичното търгуване и инвестиране от страна на редица видове инвеститори, проп-трейдъри, хедж фондове¹². Това налага да предложим следния механизъм на вземане на решение за обезценка на финансови активи: водещ индикатор е пазарният, а потвърждаващ – икономическият. Следователно обезценяване на финансов актив ще се предприеме в следните ситуации:

1. Спад в цената на финансовия актив по-голям от 20% в продължение на поне два месеца и регистриране на стойности на индекса PMI под критичното ниво от 50 в продължение на два месеца.

2. Спад в цената на финансовия актив до 20% и регистриране на стойности на индекса PMI под критичното ниво от 50 в продължение на два месеца.

В случай че се наблюдава значителен спад в цените на финансовите активи, но PMI индексът трайно се задържа над нивото от 50, не се пристъпва към обезценка, тъй като спадът би могъл да бъде продиктуван от чисто пазарни, психологически, технологични фактори. Другата ситуация е „балонизиране“ на финансовия пазар. При нея икономическите индикатори сигнализират влошаване на икономическата активност, но финансовите пазари не отразяват тази информация и цените на финансовите инструменти отбелязват нови повисоки стойности. Така може да се регистрира възходяща тенденция на цените на финансовите активи, а индексът PMI да се задържа под нивото от 50.

3. Бизнес казуси: обезценка на финансови активи

Ще илюстрираме приложението на правилото, което изведохме по-горе, с два примера от нашата одиторска и консултантска практика. Холдингово дружество притежава финансов актив – борсово търгуван фонд (за краткост ще използваме абривиатурата ETF¹³). Борсово търгуваният фонд репликира германският индекс DAX. Той е емитиран от iShares, компания на Black Rock, специализирана в организирането и управлението на ETF. Фондът се търгува във Франкфурт и има ISIN код DE0005933931. Дружеството бе инвестирало в този ETF през 2007 г., като инвестицията е класифицирана като „държана за

¹² Quant Risk Overblown to SocGen as JPMorgan Warns No Rally Safe, <http://www.bloomberg.com/news/articles/2015-08-28/quant-risk-overblown-to-socgen-as-jpmorgan-warns-no-rally-safe>. Maybe Computers Weren't to Blame for August's Stock Selloff After All, <http://www.bloomberg.com/news/articles/2015-09-04/maybe-computers-weren-t-to-blame-for-august-s-stock-selloff-after-all>.

¹³ ETF, Exchange Traded Fund.

продажба”. Дружеството извършва периодичен преглед за наличие на обективни данни за обезценка на балансовите стойности на притежаваните от него активи веднъж в годината, обикновено в края на финансовата година.

Казус 1. Обезценка на финансовите активи през периода януари – декември 2008 г.

Решение: На фигура 2 е представена ситуация от 2008 г., т.е. периодът на глобалната финансова криза, която се превърна в икономическа. До началото на месец юли изменението в нетната стойност на активите (съкратено НСА) на дял е (-22,32%) спрямо началото на годината. Юлската публикация на PMI индекса има стойност над 50¹⁴.

Таблица 1. Сигнал за обезценка за периода януари – юли 2008 г.

	Индикатор	Стойност на индикатора	Фактическо състояние на индикатора	Сигнал за обезценка
Правило 1:	Спад в цената на финансовия актив	по-голям от 20% в продължение на поне два месеца	От началото на годината до юли изменението в НСА на финансовия инструмент е (-22,32%) ¹⁵ .	Да
	Регистриране на стойности на индекса PMI	под критичното ниво от 50 в продължение на два месеца	Трайно над нивото от 50 от началото на годината	Не
Правило 2:	Спад в цената на финансовия актив	до 20% в продължение на поне два месеца	Правило 2 е безсмислено да се разглежда, тъй като спадът в цената на финансовия актив е по-голям от 20%.	
	Регистриране на стойности на индекса PMI	под критичното ниво от 50 в продължение на два месеца		

Извод 1 от Казус 1. Първият индикатор сигнализира необходимост от обезценка, но вторият, потвърждаващият индикатор – не. Следователно не са налични предпоставки за предприемане на обезценка на финансовия актив.

¹⁴ Както се вижда, от началото на 2008 г. той има стойности, които не показват влошаване на икономическата активност.

¹⁵ $(59.71044 - 76.87066) / 76.87066 = -0.2232$ или (-22.32%)

Фигура 2. Нетна стойност на активите на дял на iShares DAX ETF¹⁶ в евро (лява скала) и стойности на PMI индекса на Германия (дясна скала)¹⁷ за периода януари – декември 2008 г.

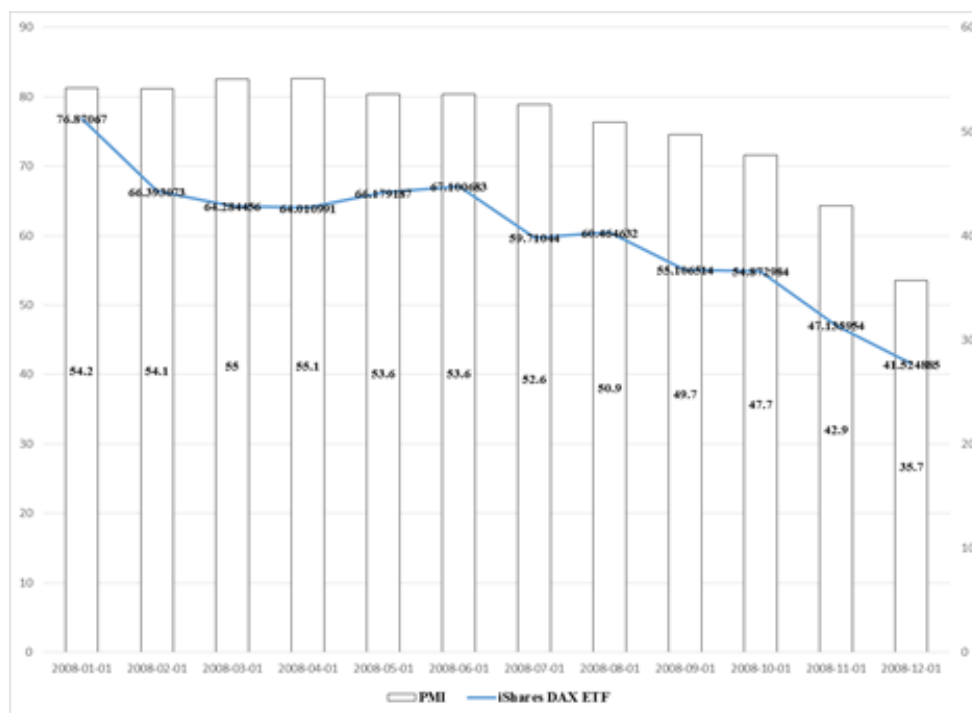

Таблица 2. Сигнал за обезценка за периода януари – октомври 2008 г.

	Индикатор	Стойност на индикатора	Фактическо състояние на индикатора	Сигнал за обезценка
Правило 1:	Спад в цената на финансовия актив	по-голям от 20% в продължение на поне два месеца	От началото на годината до октомври изменението в НСА на финансовия инструмент е (-28,49%) ¹⁸ .	Да
	Регистриране на стойности на индекса PMI	под критичното ниво от 50 в продължение на два месеца	Спад за втори пореден месец под нивото от 50, т.е. 47.7	Да
Правило 2:	Спад в цената на финансовия актив	до 20% в продължение на поне два месеца	Правило 2 е безсмислено да се разглежда, тъй като спадът в цената на финансовия актив е по-голям от 20%.	
	Регистриране на стойности на индекса PMI	под критичното ниво от 50 в продължение на два месеца		

¹⁶ <https://www.ishares.com/uk/institutional/en/products/251464/ishares-dax-ucits-etf-de-fund?siteEntryPassthrough=true>

¹⁷ <http://www.forexfactory.com/calendar.php#graph=59082>

¹⁸ (54.972954-76.87066)/ 76.87066 =-0.2849 или (-28.49%)

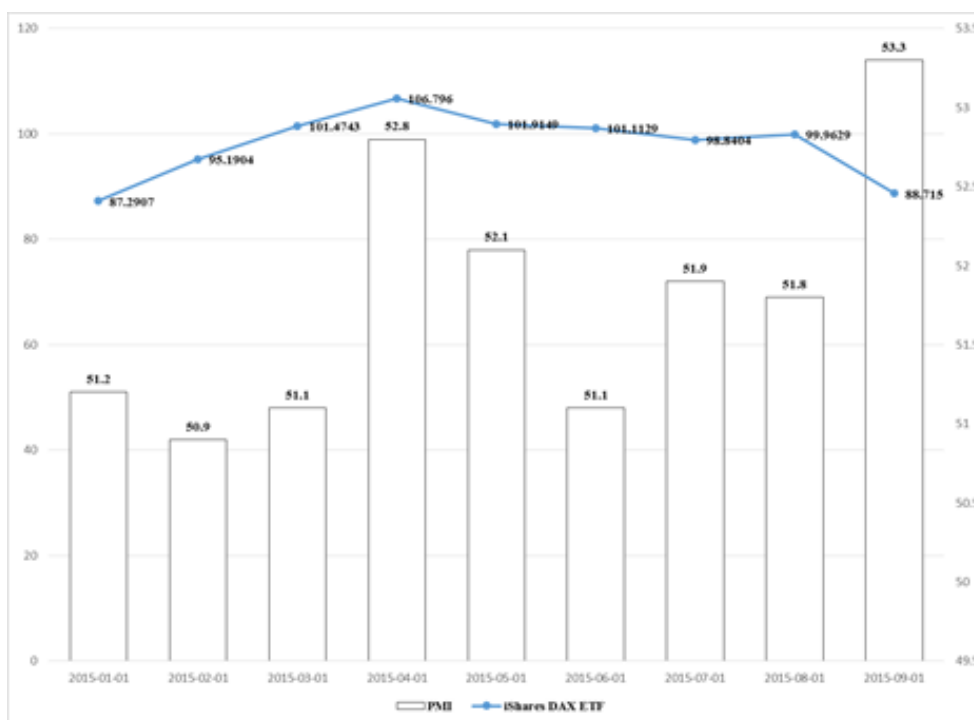
Извод 2 от Казус 1. Имаме категорично потвърждение и на двата индикатора за обезценка на финансовия актив. Следователно финансовият актив трябва да се обезцени през месец октомври.

Казус 2. Обезценка на финансов актив през периода януари – септември 2015 г.

Главният счетоводител отправи запитване относно обезценката на финансовите активи предвид срива на финансовите пазари вследствие на борсовия крах в Китай. Той беше доста притеснен, четейки новините за вероятната опасност от нова криза и пазейки спомени от 2008 г.

Решение: Фигура 3 представя нетната стойност на активите на борсово търгувания фонд в началото на всеки месец, когато се публикуват данните за PMI индекса, чиито стойности са нанесени на дясната скала. Стойностите на потвърждаващия индикатор – PMI индекса – от началото на 2015 г. са над нивото 50, което свидетелства, че германските мениджъри очакват засилена икономическа активност¹⁹.

Фигура 3. Нетна стойност на активите на дял на iShares DAX ETF²⁰ в евро (лява скала) и стойности на PMI индекса на Германия (дясна скала)²¹ за периода януари – септември 2015 г.

¹⁹ Резултатът от септемврийското анкетно проучване е най-висок от началото на годината. Трябва да уточним, че колкото по-висока е стойността на PMI индекса, толкова по-голям дял от анкетираните мениджъри са уверени в положителното развитие на бизнеса си.

²⁰ <https://www.ishares.com/uk/institutional/en/products/251464/ishares-dax-ucits-etf-de-fund?siteEntryPassthrough=true>

²¹ <http://www.forexfactory.com/calendar.php#graph=59082>

Таблица 3. Сигнали за обезценка

	Индикатор	Стойност на индикатора	Фактическо състояние на индикатора	Сигнал за обезценка
Правило 1:	Спад в цената на финансовия актив	по-голям от 20% в продължение на поне два месеца	От началото на годината до септември изменението в НСА на финансовия инструмент е 1.63% ²² .	Не
	Регистриране на стойности на индекса PMI	под критичното ниво от 50 в продължение на два месеца	Трайно над нивото от 50 от началото на годината	Не
Правило 2:	Спад в цената на финансовия актив	до 20% в продължение на поне два месеца	От началото на годината до септември изменението в НСА на финансовия инструмент е 1.63% ²³ .	Не
	Регистриране на стойности на индекса PMI	под критичното ниво от 50 в продължение на два месеца	Трайно над нивото от 50 от началото на годината	Не

Извод от Казус 2. Нито едно правило не потвърждава нуждата от обезценка. Нашият съвет бе да не се предприема обезценка.

Разгледаните от нас казуси илюстрират приложението на нашия подход за обезценка на финансови активи. Както видяхме, имаме ситуации на финансовите пазари, които биха могли да подведат счетоводители и одитори, поради което ние въведохме потвърждаващ индикатор.

4. Заключение

Препоръката на МСС 39 предприятието да *прецени* наличието на обективни доказателства за обезценката на финансов актив или на група финансови активи поставя счетоводители и одитори в ситуация да допуснат грешка поради субективност. Спецификата и динамиката на финансовите пазари изисква финансовите инструменти да бъдат наблюдавани непрекъснато. Ние предложихме набор от обективни, всеобхватни, семпли и свободно достъпни индикатори за преценка за обезценяване, като изведохме прости правила за приложение. Първият индикатор е пазарен, а вторият икономически и служи за потвърждаване на сигнала за пристъпване към обезценка. Предложеният от нас подход дава възможност да се прави преглед на необходимостта от обезценка на финансовите активи ежемесечно.

²² $(88.715-87.2907)/87.2907=0.0163$ или 1.63%

²³ $(88.715-87.2907)/87.2907=0.0163$ или 1.63%

FINANCIAL ASSET IMPAIRMENT ASSESSMENT APPROACH

Rositsa Trichkova
 Certified Public Accountant,
 Registered Auditor

Nigokhos Kanaryan, PhD
 New Bulgarian University
 Department of Economics

Key words:	Summary
IAS 39 Financial assets Impairment of financial assets Financial instruments	The paper examines the impairment of financial assets in the light of IAS 39. The standard recommends a financial asset or a group of financial assets to be impaired if there is an objective evidence of impairment. This puts accountants and auditors in a situation to make a mistake in their judgment because of subjectivity. The features and the dynamics of the financial markets require financial instruments to be monitored continuously. We propose a set of objective, comprehensive, simple and freely available indicators for assessment of impairment by bringing simple rules of application. The first indicator is the drop in the price of a financial asset of at least 20% over at least two-month period. The second indicator is a leading economic indicator - the Purchasing Managers' Indices. PMI. It confirms the market signal for impairment. The proposed approach makes it possible the need for impairment of financial assets to be reviewed on a monthly basis.